

BAKONYI ISTVÁN

A titkok napvilágra kerülése

UGHY SZABINA: AZ ÁTLÁTSZÓ NŐ

Verseskötetei és regénye után ezúttal novelláskötettel jelentkezett Ughy Szabina. A cím természetesen árulkodik: a művek egy-egy női sorsot állítanak a középpontba. Különböző élethelyzetekben, különböző történetekkel. A műfaj hagyományosnak nevezhető szabályainak megfelelően, élvezhető nyelven és stílusban, helyenként lélektani mélységekkel. Szerzőnk irodalmi terapeuta, és – ha modelljei nem is azonosak munkájának alanyaival, hiszen saját bevallása szerint ez nem lenne etikus – ez a hivatás bizonyára nyomokat hagy műveiben. (Tagja a Magyar Irodalomterápiás Társaságnak is.) Az irodalomterápia lényegéhez tartozik egyébként, hogy a személyiség fejlődését szolgálja bizonyos szövegek élményszintű felhasználásával. Másrészt az irodalmi alkotások gyógyító hatásával már régóta foglalkoznak a szakemberek, és egy-egy könyv ma is elérhet ilyen eredményeket.

Prae Kiadó
Budapest, 2023
300 oldal, 3990 Ft

Jószérivel talán *Az átlátszó nő* ilyen. Ugyanakkor igazat adhatunk a hátlapon levő ajánlás szerzőjének. Hiszen: „...Ughy Szabina érzékeny, a lélek rezdüléseit anatómiai pontossággal feltáró írásait a jól adagolt ironia és finom humor oldja.” Persze nem ez a két minőség a legjellemzőbb ebben az esetben, és például azért, mert valóban keserű sorsokról és élethelyzetekről olvashatunk többnyire. Mai valóságunkról, az emberi kapcsolatok válságáról hasonlóképpen. Így lesznek ezek a novellák hű tükrei a valóságnak. Van tehát mit oldani...

Ughy Szabina alakjai a hétköznapiakban élnek. Élethelyzeteik tipikusak, és vannak, akik fontos fordulópont előtt állnak. Jellemzi őket az

önismeretre törekvés és a boldogságkeresés. A válságok közepette szenvednek, és ez a szenvedés elkerülhetetlen. A címadó novella adja meg a kötet hangütését, nem véletlenül: ez az egyik leghatásosabb és leghitelesebb írás egy 47 éves nőről, aki a fenti dolgok egyik megtestesítője. Benne van a tetzeszeni akarás, a bizonytalanság, a hiúság, házasságának válsága. Pontosan és tényyszerűen jellemzi őt az író. Így beszélteti: „...Nő helyett feleség, anya és háziasszony lettem. Fogytam és száradtam, mintha párolognék, párolognának belőlem a színek...” S a kiragadott életpillanatban mintha fontossá válna személye egy turista előtt, aki fényképet szeretne róla készíteni. Szemez is a szingapúri fotóssal utazás közben a villamoson. Munkál benne a vágy, hogy „lásson valaki engem”. A szertefoszlott álmok világát rajzolja meg ebben a történetben Ughy Szabina.

Másutt is jó érzékkel és empátiával tárja föl hőseinek sorsát, tömören és találóan. Elég neki néhány villanás ahhoz, hogy mély lélektani rajzot adjon élénk. Sallangok nélkül, míves kisprózában. Elbeszéléstechnikáját egyaránt jellemzi a klasszicitás és a modernség. A hétköznapi magyar valóság hű tükrivel. Persze a közéletiség beemelése nélkül. Puritán, letisztult hangon. A novella műfajának sajátosságai szerint. Egy életpillanat kiragadásával és fölnagyításával. Hol egy ún. párkapcsolat, hol egy anya-lánya viszony bemutatásával vagy egyéb tünetekkel. A *Csucsó* elején egy naturalisztikus pillanat: az anya bepisil egy áruháiban. Aztán kibontakozik a cselekmény, és látható lesz a feszültség a két nemzedék között. A kibeszéletlen múlt tragikus következményeivel is számolni kell – sugallja a mű. A titkok napvilágra kerülése újabb feszültségek forrása. „...És mi még mindig nem tudunk egymással beszélni, ehelyett komótosan kavargatom a levest, és nem nézek egyikük szemébe sem...” Íme, egy fontos mondat ezzel kapcsolatban. Itt is, másutt is nagyon életszerűek a dialógusok és a leírások. Többek között a vétkek egymás utánisága okán.

És a monológok is rendkívül drámaiak és hitelesek. Ezt példázza *A vágás helye* is, ahol egy leányanya nehéz sorsa áll előttünk. S ha az előbb azt írtam, hogy nincs közéletiség a kötetben, azért itt egy hajszálnyi erővel azért beszűremkedik: a gyerek apja a rendszerváltozás idején jön haza az emigrációból, bár nem ez a legfontosabb mozzanat a történetben. A kiszolgáltatott, sokat szenvedő nő története ez, tárgyyszerű, visszafogott stílusban elbeszélve. A befejezés kissé biztató, hiszen az anyaotthon után apja várja lányát szeretettel.

Az értelmiségi lét buktatóit is érinti néhány pillanat, azt is jelezvén, hogy az emberi válság nem függ feltétlenül a társadalmi rangtól. Az emberi gyarlóság bárhol föllelhető. Ugyanakkor vélhetően az író szándékaival is összefügg, hogy a krízisállapot megragadása vagy átélése után a változás lehetősége is ott van az ember előtt. A fájdalmat, a szenvedést nem úszhatjuk meg,

de még egy rossz kapcsolat is hozhat lelki gyógyulást. Ám érinti írónk a szülőknek kiszolgáltatott lány nehézségeit is, vagy éppen a „hurrá, nyaralunk!”-féle kissé hazug állapotát, és ilyen helyeken él az ironia eszközeivel is.

Az *Anyák napja* pedig egy idősotthonban játszódik. Természetes az is, hogy ez a milió alkalmat ad a rideggé váló emberi kapcsolatok érintésére, vagy éppen a „szeretlek” nehéz kimondására. Az *Éjszakai műszak* színhelye, egy kórház ápolási osztálya hasonlóképpen alkalmas arra, hogy az előbbiekkel rokon problematika megjelenjen. Egy fontos, sok mindenről árulkodó mondat innen: „...Mindig voltak kedvencei, akiknek reggelente megörült, ha életben találta őket...” Ezt Ágnes mondja öt esztendő munkával a háta mögött. Szolgáló lélek ő, akivel Anna néni titkot oszt meg. Itt kissé terjengős a mese, az élet sűrítője jelenik meg az éjszakai műszak ideje alatt. Nyomasztó világ, az elesett emberek nyomorúsága tárul elénk. Az elmúlás kegyetlensége, a fájdalmak és a gyász, a szellemi hagyaték is megjelenik Ughy Szabina tollán. Nem feledvén a folytonosság fontosságát sem: „...Hajlamos vagyok mindenben anyám üzeneteit látni...”

A helyszínek és a körülmények változatosak, az élet különböző szegmenseit idézik meg. A *Baby shark* pl. Dubaiba vezeti el az olvasót. Egy zenetanárnőhöz, aki a szupergazdag helyen oktat. A munka tulajdonképpen értelmetlen, és közben föl villannak a gyerekkori élmények. A helyét kereső nő keserűségével. „...Hát most Dubajban élek. Mert miután apám kezdett végképp belerokkanni az Alzheimerbe, nem bírtam végignézni, hogy anyám bosszút áll rajta az elmúlt negyven én kegyetlenségéért...” Ez az alaphelyzet, a menekülés oka – a nő szerint. No, és a depresszió, a belső lelki bajok, a társatlanság. A bajok feloldásának hiánya. Jelzi azt is ez a történet, hogy nem feltétlenül az anyagi helyzet a legmeghatározóbb.

Más szempontból megrázó a *Pillangó* története. Egy rákbeteg kislány sorsa, tele lírai elemekkel. A kulcsszó a kegyelem. Ami valószínűleg fontosabb az igazságnál, az irgalommal rokon. Nyomasztó, és mégis fölemelő a világa, valódi szépírói remekelés a megvalósulás. A *kézirat* pedig vélhetően a legközelebbi téma az írói ént illetően, hiszen egy szerkesztőről szól, és Ughy Szabina is szerkesztő. Mozaikszerűen fölépülő novella egy munkájába belefáradt emberrel a középpontban. Kibontakozik benne még egy női sors a maga árnyával, vagy éppen az írni akarással, a kegyetlenséggel. Novella a novellában – mondhatjuk.

S valóban: az egész, jól megszerkesztett kötet a láthatóvá válás vágyáról, és nem utolsó sorban a változtatás szükségességéről szól. Akkor is, ha ez utóbbi nem mindig valósulhat meg. Mindezek megmutatásával lesz *Az átlátó nő* hiteles és kiváló novelláskötet.